

Wprowadzenie

Uchwalenie ustawy z 10.5.2018 r. o ochronie danych osobowych stało się koniecznością w związku z rozpoczęciem stosowania przepisów RODO, co nastąpiło z dniem 25.5.2018 r. RODO nie wprowadza bowiem pełnej harmonizacji w zakresie regulacji zasad ochrony danych osobowych, rozumianej jako pełne (zupelne) ukształtowanie regulacji danego obszaru przedmiotowego, bez dopuszczalności stosowania regulacji krajowych (*G. Sibiga*, Dopuszczalny zakres polskich przepisów o ochronie danych osobowych po rozpoczęciu obowiązywania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych – wybrane zagadnienia, MoP 2016, Nr 20 – dodatek, s. 16). Na gruncie RODO mamy do czynienia z harmonizacją częściową, w przypadku której państwa członkowskie obdarzone są uprawnieniem do swobodnej, jednostronnej regulacji w zakresie nieunormowanym przepisami RODO (zob. *R. Tokarczyk*, Harmonizacja polskiej kultury prawnej z kulturą prawną UE, *Studia Europejskie* 2004, Nr 3, s. 70).

Analizując charakter przepisów prawa krajowego przyjmowanych na podstawie RODO, w pierwszej kolejności należy przywołać te przypadki, gdy przyjęcie określonej regulacji krajowej jest obligatoryjne. Jako że przepisy RODO mają w ogromnej większości charakter przepisów prawnomaterialnych, przepisy krajowe, których przyjęcie przez państwa członkowskie jest wymagane, dotyczą kwestii nieuregulowanych w RODO, a więc przepisów dotyczących:

- 1) organów nadzorczych;
- 2) kwestii proceduralnych (*G. Sibiga*, Dopuszczalny zakres polskich przepisów, s. 18).

Każde z państw członkowskich, w tym Rzeczpospolita Polska, zostało zobowiązane do przyjęcia krajowych przepisów regulujących ustrój organów nadzorczych oraz zasady postępowania w sprawach uregulowanych przepisami RODO, które to przepisy umożliwiają stosowanie RODO w systemie prawnym danego państwa członkowskiego. Podkreślić przy tym należy, że przyjmowane przepisy krajowe muszą pozostawać w zgodzie z regulacjami samego RODO. Ustanawiając przepisy krajowe dotyczące organów nadzorczych, należy więc w szczególności przestrzegać zasad ich niezależności, znajdujących oparcie także w orzecznictwie TSUE.

Wprowadzenie

Drugą grupę przepisów krajowych, których przyjęcie zostało przewidziane w RODO, stanowią przepisy, których przyjęcie przez państwa członkowskie jest fakultatywne. W literaturze wyróżnia się trzy kategorie tego rodzaju przepisów:

- 1) odesłania, w których RODO wprost przewiduje możliwość państwa członkowskiego regulowania określonych kwestii w stosunku do tych uregulowanych w RODO (upoważnienia przewidujące możliwość wydania szczególnych przepisów krajowych);
- 2) odesłania, w których od regulacji prawa krajowego RODO uzależnia obowiązywanie przepisu RODO lub zawężenie stosowania przepisu RODO;
- 3) odesłania określające dopuszczalny zakres regulacji krajowej co do podstaw przetwarzania danych osobowych, które doprecyzowują RODO (*G. Sibiga*, *Dopuszczalny zakres polskich przepisów*, s. 20).

Przypadków, w których państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy krajowe dotyczące ochrony danych osobowych, należy poszukiwać w szczególności w rozdziale IX RODO. Są to sytuacje dotyczące:

- 1) przetwarzania danych osobowych w kontekście wolności wypowiedzi i informacji;
- 2) przetwarzania danych zawartych w dokumentach urzędowych udostępnianych publicznie;
- 3) przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego;
- 4) przetwarzania danych osobowych w kontekście zatrudnienia;
- 5) przetwarzania danych osobowych do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych;
- 6) przetwarzania danych osobowych objętych tajemnicą zawodową;
- 7) przetwarzania danych osobowych przez kościoły i związki wyznaniowe.

Poza przypadkami, w których przyjęcie krajowych regulacji o ochronie danych osobowych wynikało z konieczności zapewnienia stosowania RODO, w ustawie z 10.5.2018 r. o ochronie danych osobowych znaleźć można szereg przepisów, których przyjęcie nie było związane bezpośrednio z rozpoczęciem stosowania RODO. W szczególności dotyczy to przepisów o monitoringu, zarówno tzw. pracowniczym, jak i prowadzonym w szkołach oraz przez jednostki samorządu terytorialnego. Brak – poza nielicznymi wyjątkami w przepisach sektorowych – regulacji monitoringu w polskim systemie prawnym od lat uznawany był za sytuację ze wszech miar niepożądaną. Stąd mimo że nowa regulacja monitoringu nie ma charakteru kompleksowego, należy pozytywnie ocenić jej przyjęcie.

Rozpoczęcie stosowania RODO wymusza także zmiany wielu aktów prawnych dotyczących przetwarzania danych osobowych. Wynikają one

Wprowadzenie

z prostej zmiany nazw poszczególnych instytucji prawa ochrony danych osobowych, ze zmian ustrojowych i proceduralnych czy też z konieczności uwzględnienia konkretnych regulacji RODO, które – jako przepisy prawa wspólnotowego – mają pierwszeństwo przed normami prawa krajowego. Ustawa z 10.5.2018 r. o ochronie danych osobowych zawiera i takie przepisy, jednak zasadniczy trzon zmian w polskich regulacjach dotyczących ochrony danych osobowych nastąpi w ustawie o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia 2016/679, nad którą prace wciąż są w toku.

dr adw. *Paweł Litwiński*

Kraków, lipiec 2018 r.